

D2

BJARNE MELGAARD

ga bort klær for fire millioner kroner.
Vi ble med kunstneren hjem for å se
hva som er igjen i klesskapet. 10 →

Kunstnerens

TEKST *Anders Kemp* FOTO *Juar Kvaal*

JAKKE, BUKSER & SOKKER *Issey Miyake*

nye klær

MOTE Bjarne Melgaard har samarbeidet med flere av verdens fremste motemerker. Klær har ikke færre kunstneriske kvaliteter enn billedkunsten, mener han.

Et hundeliv. Bulldoggene Nanna og Frigg får herje i sofaen som har vært utstilt på Whitney-biennalen i New York.

BOLIGEN LIGGER FORNEMT til på Skillebekk i Oslo. Mens vi går gjennom den romslige oppgangen, rekker Bjarne Melgaard (52) å mumle noe om at «nesten ingen av naboene liker meg».

Gangen i leiligheten er malt i en sitrusgrønn farge. Tre egne verk henger i fargerike rammer på hver sin vegg.

– Alle liker rammene best, sier han.

I bokhyllen står en ulest «Min Kamp 6», og en Fredrik Værsløv-bok med plasten fremdeles på, noe som vekker litt latter.

– *Personlig* ..., sier han, knirkete som en gammel professor.

– ... synes jeg de fleste kunstnere er veldig grå og kjedelige.

– Kunstneren skal alltid være så pietistisk. Midt på treet. Hverken for mye eller for lite. Men klærne er jo en del av personligheten, sier han og tar en liten tenkepause.

– Som, for en kunstner, er en del av verket.

Melgaard skal vise frem garderoben sin, style seg selv, hjemme i Gabels gate – der det aller meste er skrudd opp til volum 11, både klær og interiør.

Kunstneren, som nylig pensjonerte seg som motedesigner, vil ikke fortelle hvor mye penger han bruker på klær i løpet av et år. Det er privat, sier han, men såpass er det, at han bruker en fast personlig shopper i den eksklusive motebutikken Dover Street Market i New York.

– Men det kan du vel ikke skrive i D2? Da blir vel folk helt gærne!

KUNST OG KLÆR. Klær, mote og iscenesettelse har vært en del av Bjarne Melgaards prosjekt, og etter hvert karriere, helt fra starten.

Til sin første internasjonale utstilling på Smak-museet i Gent i 1996, fikk han ordnet det slik at museet fikk en dress fra den kjente belgiske moteskaperen Dries van Noten. Melgaard hadde tenkt seg frem til at det var viktig å være en visuell karakter, «ved siden av» utstillingene sine. Han definerte seg som en *queer* kunstner, og ønsket å representere en motsats til de hvite, heterofile machomennene som dominerte kunstfeltet på den tiden.

På samme tiden begynte han å handle klær fra belgiske designere som Martin Margiela, Walter van Beirendonck («som nå er blitt en venn av meg») og Raf Simons.

Veldig mye av klærne ender som deler av kunstverk, enten de strekkes over lerret eller brukes i skulpturer og installasjoner.

I 2014–2015 startet Melgaard sitt eget klesmerke i USA, som etter hvert ble solgt på flere av New Yorks ledende butikker, og båret av noen av klodens fremste celebriteter. I sitt ti år lange opphold i New York samarbeidet kunstneren også med flere aktører i byens unge motemiljø.

ENIGE OM ALT. Straks etter D2s ankomst ligger Melgaard litt karslig på et leopardmønstret sengeteppe på soverommet, poserende i en dress fra Random Identities, det nye merket til Stefano Pilati.

Over ham – på en blåmalt vegg – henger et fotografi signert Guy Bourdin fra Vogue i 1978. Klær for hundredretusener av kroner henger på en snor bundet sammen av store, svarte plastkuler.

Boligen lukter av parfyme og bikkjer. Bulldoggene Nanna og Frigg reker rundt på gulvet og i stuen sitter kjæresten Patrice Deste fra Drammen. Kunstneren og stylisten på 27 år er iført joggedress og skroller på telefonen.

– Vi er stort sett enige om alt, vi, det eneste vi er uenige om, er

hundene, sier Melgaard og ler som en motor som sliter med å komme i gang «e-he, e-he, e-he».

– Politikk og?

– Er vi enige politisk, Patrice? roper Melgaard fra sengen.

– Jeg vet ikke, svarer Patrice.

– Jeg vet ikke, hermer Melgaard ertende.

Kunstneren smatter litt på en setning.

– Vi er for fullt anarki. Sivil ulydighet. Og oppløsning av kongefamilie og aristokrati. Ikke sant, Patrice?

FET OG KVISETE. Han vokste opp i Ullevålsveien på St. Hanshaugen i Oslo. Som 15-åring var Melgaard med egne ord fet, nærsynt og ukul.

– Den selvtiliten de unge har i dag – den hadde i hvert fall ikke jeg. Jeg turte ikke snakke høyt i offentlige situasjoner. Det man sier om at unge folk har problem med å bli hørt?

Melgaard fnyser, fremdeles liggende på sengen, høvelig uengasjert foran kameraet.

Som 15–16-åring var klær ikke uviktig, men interessen var større for kostymer og utkledding enn for mote. Melgaards store redning var musikken. The Smiths' «Meat is Murder». Etter hvert Brian Eno, Teenage Jesus And The Jerks, Lydia Lunch – musikken fra no wave-scenen i New York som brøt med den mer politisk korrekte punken.

To dager i uken fikk han slippe undervisningen på Ila skole for å gå på malerskole. Det ble aldri artium, han jobbet blant annet som lagersjef, før han kom inn på Kunstakademiet på sjette forsøk.

«Melgaard kan virke bråkjekk, manisk sexfiksert og monomant dyster i sitt fokus. Men kvaliteten i hans kunst ligger i liten grad her. Han skiller seg fra massen av andre lidende kunstnere gjennom en delikat, og gjennomgående, friksjon mellom hudløshet og tøffhet. Under den brutale overflaten er en sårbar nerve, som skaper et langt mer sammensatt uttrykk enn det umiddelbare inntrykket vitner om», skrev kunstkritikeren Kjetil Røed en gang om Melgaard i Aftenposten.

– Jeg er vel kunstneren som hadde tre ideer og gjorde det meste ute av det.

– Hvilke tre ideer var det?

– Ansikter, dyr og sex. Veldig *basic*. For å oppsummere; jeg er ikke en så superbegavet kunstner, heller.

FUCK RIHANNA. Det var kunstneren og den kreative sjefen for motemerket Telfar, Babak Radboy, som tipset Melgaard om bildene først. Ifølge magasinet Dazed and Confused blir alt Radboy tar i til gull, gjennom en passe mengde «geek, chic og lulz».

Året var 2015, og Radboy hadde oppdaget pappazibildene av Rihanna idet hun forlot SoHo-butikken Vfiles iført en Bjarne Melgaard-designet jakke – et resultat av et samarbeid mellom Melgaard og det tyske motemerket Bless. Bakpå jakken var det et bilde av Melgaards den gang 84 år gamle mor og inspirasjonskilde, Gro Melgaard.

– Det som interesserte meg med klær, var at man kunne si og uttrykke noe gjennom stoffer, noe som ikke er av mindre kunstnerisk kvalitet enn et maleri.

Melgaard bestemte seg for å fortsette å lage klær som utfordret normer i bransjen. Det skulle ikke være haute couture, men en forlengelse av kunsten hans. Han ville lage behagelige →

Soft core. Bjarne Melgaard har i flere år byttet kunst med den kontroversielle amerikanske fotografen og filmskaperen Richard Kern. Maleriet i bakgrunnen er av den østerrikske kunstneren Otto Muehl, mest kjent som grunnlegger av det autoritære Friedrichshof-kollektivet.

ALLE KLÆR *Issey Miyake* ØRREDOBBER *Ambush*

↑ **Fargemester.** Snøhetta, som også er arkitektkontoret bak det kontroversielle prosjektet «dødshuset» på Ekely, jobber for tiden med å binde leiligheten i Gabels gate og atelieret i kjelleren sammen.

→ **Postmoderne.** Bjarne Melgaard får næring av den yngre kunst- og motescenen.
– Jeg skiller meg nok fra generasjonen under meg i Norge ved at jeg alltid har vært veldig postmoderne, veldig umiddelbar.

BJARNE MELGAARD

- Norsk kunstner født 9. september 1967 i Sydney.
- Utdannet ved Statens Kunstakademi i Oslo, Jan van Eyck-akademiet i Maastricht og Rijksakademie i Amsterdam.
- Innkjøpt av blant annet Museum of Modern Art (MoMA), Nasjonalmuseet/Museet for samtidskunst, Astrup Fearnley og Marta Herford i Tyskland.
- Representert av blant annet galleriet Gavin Brown (New York) og Contemporary Fine Art i Berlin internasjonalt, og Galleri Brandstrup her hjemme.
- Har samarbeidet med en lang rekke motemerker, som for eksempel Proenza Schouler, Telfar og Eckhaus Latta.
- Aktuell med VR-utstillingen «My Trip» på Julia Stoschek Collection i Berlin, som senere kommer til Astrup Fearnley.

Bukseskjef. Det var under et samarbeid med det britiske merket Maharishi til Festspillene i Bergen i 2003 Melgaard «fikk kontakt med moteverdenen». Siden har han samarbeidet med en lang rekke motehus.

→ joggebukser og t-skjorter som var store nok for alle, også store personer som han selv, som fort ikke finner noe som passer i bukkene. Det er en skam, mener Melgaard, at den kroppspositive bevegelsen ikke har nådd menn.

– Jeg følte også at det var andre muligheter enn i kunsten. I for eksempel distribusjon. At noen faktisk kan ta på seg og gå i noe du lager.

Rihanna skulle henge på videre. På sin egen 30-årsdag ble popstjernen nok en gang fotografert i en av Melgaards tekstiler; en t-skjorte med påskriften «I hate Rihanna».

– Jeg har ikke noe intenst forholdt til Rihanna. Men jeg hadde en kjæreste som spilte henne på repeat, *over and over and over again*. Jeg fikk til slutt helt nok av å høre på henne, så sånn kom den t-skjorten til, da.

Men det er ikke slike superstjerner Melgaard vil nå, mener han.

– Det ga meg mye mer da to unge queer-folk sendte meg bilder av seg selv mens de hadde sex, og spyttet hverandre i munnen, i mine klær, sier Melgaard.

Han sitter dønn seriøs ved kjøkkenbordet, som for anledningen er fylt opp av diverse ørepynt han har planlagt å fotografere med.

– Det er liksom de du vil nå!

Utstillingen «The Casual Pleasure of Disappointment» på Red Bull Arts Center i New York tøyte strikken lenger.

GI BORT-STUNT. Under moteuken i New York i februar 2017 sto en lang kø av mennesker rundt hjørnet av 18. gate på Manhattan ved energidrikken Red Bulls gallerirom i Chelsea. Ryktene hadde svirret om at den norske kunstneren Bjarne Melgaard skulle tømme hele klesskapet sitt, gi bort klær til en verdi av 500.000 dollar – godt over fire millioner kroner.

Stuntet var et samarbeid med Baback Radboy og kunstneren og stylisten Avelina Gallagher. Melgaards klær var blandet med designerskatter fra YSL, Junya Watanabe og Yohji Yamamoto sammen med streetwear som Supreme og Palace, og bygget opp i høye fjell, slik at det ikke skulle være lett å skille skitt fra kanel. Da dørene endelig åpnet, hadde hver enkelt besøkende tre minutter på seg.

Rundt om i lokalet sto utstillingsdukker med korketrekkerparrykker som var tusjet ned og påkledd Melgaards siste unisex-kolleksjon. Supreme, gatemoteselskapet som har fått flere generasjoner unge *hypebeasts* til å handle deres begrensede kolleksjoner via «slipp», ble plagiert som Suprem(e) på plakater og t-skjorter, og fotografert av den kjente motefotografen Steven Klein.

Galleriet var omgjort til et «et dystopisk varehus». Ideen var at installasjonene skulle konfrontere konsumerisme og meningsløsheten ved mote, det at den skaper mindreverdigfølelser og kompleksitet. Men samtidig kunne publikum kjøpe Melgaards klær, samt små miniatyrgriser i form av smykker kunstneren hadde fått laget i samarbeid med smykkedesigner Bjørg Nordli-Mathisen.

Alt ble borte på noen få timer. Amerikanske Vogue oppsummerte at fesjæret var det mest spennende som skjedde under hele Fashion Week.

– Jeg er vel interessert i dualiteten. At moten både er konsumbasert og falsk, men at deler av arrogansen også er viktig i ivareta. Den er en del av motens natur, som er i ferd med å forsvinne, i alle de gode intensjonene som moten bekler seg med nå.

– Er det noen klær du angret på at du ga bort?

– Nei. Det var mer som en renselse, faktisk. Egentlig har dette vært en del av mitt kunstneriske uttrykk lenge.

ROTTER! På slutten av Bjarne Melgaards Berlin-opphold i 2001 gjorde den norske kunstneren om sin 13-romsleilighet til en installasjon der folk bare kunne plukke med seg ting, i samarbeid med gallerist Guido Baudach.

– Og på Haugar i 2005, på «Hallo Maybe»-utstillingen på Hovedgården, tok jeg alt jeg hadde på lageret; skulpturer, bøker, malerier og trykk og satte det ut på tomten. Så kunne folk komme og ta det de ville. Jeg regnet med at høsten skulle komme og ta det. Men folk kom klokken syv med heisekraner!

Vi har forflyttet oss til nabolagskafeen for kaffe og et stykke kake.

– Folk oppførte seg som rotter.

Melgaard uttaler dette komisk gammelmodig, *rutter*, og gjør store øyne bak et par fargede pilotbriller, som sammen med den kortklippede sveisen og en arbeidsdress fra Carhartt får ham til å ligne John Goodman i «Den store Lebowski».

– Folk lå på malerier! Knuffet! Da var jeg virkelig overrasket, altså. Jeg synes det var fascinerende. Veldig gøy, og liksom, at det kunne bli såpass skittent, da.

– I kunsten skal alle ha så gode intensjoner, alt er så rent, alt er så ordentlig, men det er jo bare sludder. Folk elsker spenn.

– Hva ønsket du å si med motestuntet?

– Det var mitt adjø med New York. Kanskje en kommentar til økonomien i det hele. Flere av disse unge designerne og menneskene i motebransjen er utad veldig glamorøse. Men det er et slit fra morgen til kveld for å overleve.

– Men det var også bakt inn en del humor. Vi laget også en sånn muppet-film av meg i joggedress med en *crystal meth*-pipe. Altså meg som dukke, som går inn i klesbutikk for å se på sko. Og så begynner jeg å gråte og sånn.

HELT UTE. Favorittdesigneren til Melgaard på 1990-tallet var Helmut Lang. Kunstneren gikk ofte i moteskaperens dresser og frakker både privat og på jobb.

– Da jeg bodde i New York, ble jeg invitert til et middagsselskap fordi Helmut Lang ønsket å treffe meg og gjøre et samarbeid. Jeg møtte opp, og han var veldig hyggelig, men jeg var så ute at jeg ikke fikk helt med meg hva som skjedde.

– Med ute, mener du ruset?

– Ja.

Helmut Lang, som solgte hele motehuset sitt til Prada-gruppen i 2005, har de seneste årene operert som kunstner. En del oppmerksomhet fikk den gamle østerrikske moteskaperen da han omgjorde hele klesarkivet sitt til klesruller i utstillingen «Make it Hard». Arkivet ble senere destruert.

– Han jobbet litt på samme måte som meg. Så jeg angret veldig på at det ikke ble noe av.

– Kommer du til å fortsette å lage klær?

– Telfar jobber halve tiden i Kina. Men det er ikke noe for meg, altså. Jeg er ikke interessert i å stå på en fabrikk halve året i Kina og passe på at de trykker bildet mitt på joggebukse riktig.

I New York samarbeidet den norske kunstneren med flere av bransjens *up and coming*-merker på den skeive og →

FRAKK_ *Comme des Garçons* undermerke *Noir*

↑ **Flaggermusmannen.**
Frakk signert den japanske
designeren Kei Ninomiya.

→ **Gentleman.** Skandinavisk mi-
nimalisme: Er det noen trend
som har preget norske hjem mer
de seneste 20 årene? Vel, ikke
hjemme hos Bjarne Melgaard.

JAKKE Issey Miyake ØREDOBBER D'Hejgere

↑ Klesmoral. Noe av tiltrekningen i mote er at alt ikke trenger legitimeres, mener Melgaard.

→ kjønnsnøytrale siden av industrien, nevnte Telfar, Gypsy Sport, Dirt Bag, Bless, Orfi, Miguel Adrover og Eckhaus Latta – sistnevnte gikk han også på catwalken for på New York Fashion Week i 2016. Men også mer etablerte merker som Proenza Schouler.

– Jeg har fått tilbud av de samme som produserer for Stüssy om å fortsette å lage Melgaard-plagg, men jeg vet ikke. Jeg er ikke såååå interessert i det. Kunsten er nok mer meg. Jeg er en veldig spontan person. Maleriet er mer umiddelbart.

NAKNE DAMER. I stuen står et par sofaer med trykk designet av Melgaard selv i et samarbeid med kunstneren Katie Stout – av magasinet Vice kalt «Bushwick's Martha Stewart» – til Whitney Biennalen i New York City.

Melgaard sitter tungt et sted mellom en *smiley* og en gitarspillende katt, iført en svart drakt fra Comme des Garçons og med en diger kjetting i plast fra samme motehus rundt nakken. Bak ham henger et maleri av Otto Muehl, den pedofilidømte aksjonisme-kunstneren.

Veggene ellers i leiligheten er tapetsert med kunst. En del egne ting, svenske Marie Louise Ekman, og særlig mye av den amerikanske fotografen Richard Kern. De fleste av bildene hans er nokså eksplisitt pornografiske. Bortsett fra et nærbilde av en svart manns penis, målt ved siden av en melkekartong, viser de fleste ulike kvinners kropp og kjønn.

– Så jeg er sikkert den homofile mannen i verden med flest nakne kvinner på veggen, sier Melgaard og ler godt.

– Hva handler det om?

– Richard Kern samler på meg og jeg samler på ham. Så vi bytter. Jeg synes bildene hans er helt supre, jeg, sier Melgaard lystig.

– For meg er Richard Kern selve ... hva skal man si ... selve kjernen av New York No Wave. Med eksperimentelle lavbudsjettfilmer, som «Fingered», med Lydia Lunch og Nick Zedd. Da de hadde det forholdet, der de skulle være det ondeste paret i verden. Jeg synes de filmene hans er helt *sjenniale*, sier Melgaard.

– Han var *der*. Og så beveget han seg til å bli en skikkelig *dirty old man*, liksom.

MOTEKJERRING. Vi har beveget oss ned i studioet, som ligger under leiligheten i Gabels gate. For tiden tegner Snøhetta på en løsning som skal binde leilighet og studio sammen.

Arkitektkontoret er også samarbeidspartneren (sammen med Selvaag) til det kontroversielle dødshuset på Ekely («A House to Die in»), som har møtt mye motstand og som foreløpig er lagt på is – «motarbeidet av høyrekrefter og kunstnere».

Melgaard poserer nede i kjellerstudioet i en fargerik og skulpturell drakt fra den japanske designeren Issey Miyake, tilsynelatende komfortabel i eget skinn.

– Jeg var ekstremt veltrent i New York. Jeg tok 200 kilo i benkpress. Jeg har vært gjennom den fasen der du kan gå rundt i bar overkropp og folk kommer som fluer.

Forskjellen på New York og Oslo, analyserer Melgaard: Folk er så ekstremt opptatt av det som er sunt her. Synes det er kjempegøy å gå tur i skogen.

– Og det synes ikke jeg! Da jeg kom hjem til Norge, sluttet jeg å trene. Men det er litt kult å ha mage og, liksom.

Det blir snakk om at det hadde vært stas å ha med en veske på bildet. Melgaard er en veskebruker! Kjæresten Patrice løper opp i leiligheten og fikser.

– Jeg synes det er litt morsomt å posere som en sånn motekjerring med den dumme vesken, sier Melgaard og må svelge latteren.

– Så disse antrekkene er et camp-prosjekt?

– Det er vel en lek med forskjellige symboler og signaler i samfunnet, tror jeg.

– Men jeg tror ikke at alle ting trenger å legitimeres. Det er noe av det som er interessant med mote. Jeg kan like å shoppe. Jeg synes at ting har en egen kvalitet når det er helt nytt. Jeg liker tanken på noe ingen andre har tatt i. Ingen rifter eller noen ting.

Han tenker seg om.

– Og så liker jeg interaksjon mellom mennesker. God service. Det var stor stas da ansatte på Dover Street Market, som jeg handlet klær hos i New York, begynte å gå i mine t-skjorter, for eksempel.

Særlig populær, forteller Melgaard, var kolleksjonen med sterke referanser til Bash Back-kulturen. Kort fortalt, homofile ekstremgrupper som er lei av å bli undertrykt. Som tar igjen med vold. På en av t-skjortene sto det: «This faggot kill fascists».

– De går inn i kirker i sørstatene og slår ned folk med balltre, liksom, sier Melgaard.

– En rød tråd i kunstnerskapet ditt, ved siden av sex og vold, er homofili. Hvor føler du at homokampen står?

– Jeg tror det jeg vil si, for eksempel med Bash Back-kolleksjonen, er at homofile har sett seg helt blinde på familiestrukturen. Alt handler om rettigheter til å skaffe seg barn, og gifte seg i en kirke og sånne ting. Men familiestrukturen i seg selv er undertrykkende. Det er der vi får alle nevrosene og bagasjen vår fra.

– Dessuten er å produsere en unge det minst klimavennlige du kan gjøre i dag.

Bjarne Melgaard har innsett at han ikke kommer til å slutte å forbruke, slutte å shoppe klær, reise over Atlanterhavet med fly flere ganger i året.

– Mitt bidrag til klimakampen er å aldri produsere noen avkom. **D2**

anders.kemp@dn.no